

КОРЕКЦІЯ ЕЙДЖИЗМУ: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Печерниця Н. М.

*аспірант кафедри соціальної педагогіки
Харківська державна академія культури
м. Харків, Україна*

Реалії сучасного світу свідчать, що глобальні соціокультурні трансформації, неоднозначно відбиваються на соціальному розвитку молодого покоління і подекуди призводять до поширення негативних соціальних явищ у всьому світі. Одним з таких є ейджизм, який стає глобальною проблемою людства, оскільки відсоток людей похилого віку зростає, а в інформаційному суспільстві стрімкого поширення набуває «культ молодості». Головною метою розвинених країн є створення таких умов, у яких би всі члени суспільства гідно відносилися по представників похилого віку, тобто розбудова такого світу, в якому не страшно старіти. Явище ейджизм виступає негативним соціальним стереотипом, що провокує дискримінуюче ставлення та протиправні дії молодого покоління відносно людей похилого віку. Такі країни, як Великобританія, США, Китай, Корея, Японія накопичили цікавий для України досвід теоретичної розробки та його практичного вирішення даного питання. Теоретичні аспекти ейджизму за рубежом вивчали: Т. Афанасьева, О. Березіна, І. Кресіна, Л. Магдисюк, А. Петренко та інші; емпіричні: С. Водановіч (S. Vodanovich), Т. Гарстка (T. Garstka), А. Клюге (A. Kluge), М. Креде (M. Crede), А. Мікляєва, Е. Палмор (E. Palmore), Д. Рупп (D. Rupp), Ж. Хозіна, М. Шмітт (M. Schmitt), та інші. За кордоном ейджизм вивчається в сфері трудових, медичних, освітніх відносин, впроваджуються різноманітні форми, методи та способи його корекції.

У таких розвинених країнах, як Великобританія, США, Китай, Корея та Японія ідея подолання ейджизму підтримують на державному рівні. Як зазначає Аштон Апплуайт (Ashton Applewhite) для вирішення зазначеної проблеми в американському суспільстві в освітніх закладах проводяться тренінги та заняття з метою зменшення рівня будь-якої дискримінації у суспільстві, в тому числі, ейджизму. На цих заняттях навчають як подолати негативне відношення до представників літнього віку. Такі заняття включаються в шкільні, коледжні, університетські навчальні програми в усіх округах, а також на практиці. В американських закладах освіти проводяться лекторії на протязі всього навчального року (наприклад «Місяць проти расизму, сексизму, ейджизму», «Рівність прав для кожного» і т. д.). Таким чином, молоде покоління вчиться розуміти та поважати будь-якого громадянина не залежно від віку, раси та національності. Також вони дізнаються про реальні історії успішних людей похилого віку. Такі заняття включені в усі навчальні курси та підручники, а також наслідують ці вимоги і заклади для підвищення кваліфікації практиків. Проводяться аналогічні тренінги і для майбутніх керівників ком-

паній під назвою «Як не піддаватися впливу стереотипів при прийомі на роботу». Американський уряд вважає, якщо ЗМІ підтримає цю ідею та транслюватиме більш позитивні образи людей похилого віку в рекламі, кіно, телебаченні, то це значно зменшить рівень ейджизму в культурі країни. Рекламна індустрія теж повинна визнати й позитивно оцінити потенціал літніх людей, а не навпаки наживатися на косметичних та медичних продукція, які нібито зменшують прояви старіння [5]. Отже, у Сполучених Штатах Америки координується попередження та корекція ейджизму на рівні освітніх закладів, ЗМІ та на робочих місцях.

У релігії таких країн, як: Японія, Корея та Китай історично існує «культ старості», «культ предків» тому, ейджизм має досить низький рівень прояву. Так, наприклад, у сфері праці людей похилого віку не звільняють з роботи, а переводять в інший відділ. Керівники компаній дуже цінують літніх співробітників тому вони створюють для них всі необхідні умови для їх комфортної праці. Вони говорять, що «молодість не гарантує адекватність, розсудливість, зваженість і творчість в компанії, вони або є в співробітнику, або немає і це не залежить від віку» [3]. Отже, накопичений досвід цих країн може продемонструвати, яким чином не допустити прояв ейджизму на рівні суспільної свідомості.

У Великобританії з метою зменшення розриву між поколіннями розробили теорію та методику як налагодити взаємовідносини між поколіннями, так би мовити «Концепцію поколінь». Її ідея полягає в тому, щоб побудувати великі заміські будинки де буде проживати одразу декілька поколінь з метою, по-перше, зменшити кількість будинків для літніх людей, а по-друге, налагодити взаємовідносини між поколіннями та допомогти людям похилого віку позбутися відчуття ізоляції, непотрібності, самотності [4]. Крім того, дослідниця Ж. Хозіна розглядає соціально-культурну активізацію осіб третього віку, як умову подолання ейджизму в Великобританії. Одним з важливих напрямів соціально-культурної діяльності держави з питань подолання ейджизму є формування такої суспільної системи, яка дозволить старшим поколінням повноцінно і активно брати участь у суспільному житті. Для цього потрібно сприяти активній інтеграції людей похилого віку в економічну, політичну, соціальну та культурну сфери життя суспільства, поглибити розуміння гуманітарного характеру проблем людей третього віку, розвивати та стимулювати програми та заходи спрямовані на забезпечення соціальних гарантій людей похилого віку тощо [2, с. 5]. Таким чином, у Великобританії на державному рівні розробляються не лише програми корекції відношення до людей похилого віку, а й заходи на подолання геронтофобії та забезпечення позитивного ставлення суспільства до людей похилого віку.

Погоджуємося з Т. Афанасьевою, яка наголошує на тому, що діти та молодь є потенціалом будь-якого суспільства, від їх благополуччя і безпеки залежить майбутнє нашого соціуму. Однією з таких загроз вона виділяє негативну установку (ейджизм) по відношенню до літнього віку серед дітей та мо-

лоді. Вона наголошує на тому, що для дітей та молоді важливим агентом формування позитивного ставлення до літнього віку є освітні установи. Для вирішення проблеми ейджизму «система освіти повинна стати агентом формування ціннісного ставлення до літнього віку та повинна розглядатися на всіх щаблях освіти, актуалізуючи можливості навчальних дисциплін, позааудиторної та самостійної роботи. Формування ціннісного ставлення до літнього віку має бути органічно включено в усі напрямки виховання: ідеологічне, патріотичне, громадянське, моральне, духовне, естетичне» [1, с. 30]. Узагальнюючи досвід роботи зарубіжних вчених щодо подолання ейджизму, дає підстави стверджувати, що дане явище є глобальною проблемою людства, що динамічно зростає. Тому, необхідно здійснювати корекційну діяльність, як на державному, освітньому, трудовому рівнях, ЗМІ т. д. Необхідно протидіяти негативним соціальним стереотипам та змінювати ставлення молодого покоління до старості та людей похилого віку на рівні суспільної свідомості, застосовуючи механізми впливу освітніх закладів.

Вітчизняні наковці проблему ейджизму почали вивчати порівняно недавно у XXI ст., тому вона є не досить глибоко дослідженою, більшість наукових робіт носить теоретичний характер. Вітчизняні вчені у своїх роботах розкрили основні соціальні проблеми старіння та старості, феномену ейджизму, проявів та причин виникнення даного явища в суспільстві та в сфері праці, окремих аспектів практичної реалізації соціального захисту людей похилого віку. Але недостатня увага приділяється питанню саме соціально-педагогічної корекції ейджизму. Соціально-педагогічний підхід щодо корекції ейджизму студентської молоді передбачає послідовно та доцільно організовану систему соціально-педагогічних впливів, спрямованих на виправлення (повне або часткове) зневажливого ставлення, прямих чи непрямих образ, утисків, практик соціального ігнорування, дій принижуючих права та гідність на рівні міжособистісного спілкування з боку молодого покоління до людей похилого віку, але потенціал соціально-педагогічної корекції, зокрема ейджизму, в нашій країні досі не використовується.

Отже, застосування соціально-педагогічного підходу щодо корекції ейджизму в Україні сприятиме гармонізації ставлення суспільства до людей похилого віку, зокрема молоді, зміцненню міжпоколінних зв'язків, цілісності суспільства в цілому та створенню сприятливих умов для соціалізації та інтеграції молодого покоління в соціумі.

Література:

1. Афанасьєва Т. С. Геронтофобия и эйджизм как девиации воспитания детей в современном обществе. Девиантология родительства: сборник научных трудов ФГБНУ «ИИДЦВ РАО». 2016. С. 30–36.
2. Хозина Ж. В. Социально-культурная активизация лиц третьего возраста как условие преодоления эйджизма (на примере Великобритании): дис... канд. пед. наук: 13.00.05. Москва, 2000. 168 с.

3. Ashton Applewhite: Let's end ageism. URL: https://www.ted.com/talks/ashton-applewhite_let_s_end_ageism (дата звернення: 02.10.2018).

4. Cross — generational-housing-exporation-project. URL: <https://unitedforallages.com/wp-content/uploads/2015/08/Cross-generational-housing-exporation-project.pdf> (дата звернення: 02.10.2018).

5. Monsees C. Ageism — Ways To Reduce Ageism. URL: <http://medicine.jrank.org/pages/61/Ageism-Ways-reduce-ageism.html> (дата звернення: 12.09.2018).

МИСТЕЦТВО ХОРЕОГРАФІЇ У СИСТЕМІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Слободянюк М. В.

викладач хореографії

Вищий навчальний комунальний заклад

«Балтське педагогічне училище» Одеської області

м. Балта, Одеська область, Україна

У зв'язку зі змінами в соціально-економічній, політичній та культурній сферах України проблема всебічного гармонійного розвитку дитини останнім часом досить актуальна. У її вирішенні суттєве місце належить питанням, пов'язаним із залученням підростаючого покоління до естетичного досвіду людства, освоєння й використання естетичних цінностей, активної художньо-творчої діяльності. Саме тому важливого значення набуває процес естетичного виховання дітей і молоді.

Одним із видів діяльності, в процесі якого розвивається художньо-образне мислення дитини, її емоції та почуття, формується система знань, вдосконалюються уміння і навички, виховується здатність сприймати, інтерпретувати та створювати є мистецтво хореографії.

Досліджувались лише окремі аспекти дитячої хореографії, а саме: особливості виховного потенціалу хореографії взагалі та культурологічного значення дитячого танцю зокрема (П. Коваль, А. Тараканова, А. Фомін, Ю. Хижняк); використання традицій народної хореографії (Т. Бадмаєва, К. Василенко, К. Геворгян, А. Жолтаєва, А. Шевчук); музично-ритмічний розвиток дітей як складова частина хореографічного навчання (Н. Олександрова, К. Орф, К. Тарасова); особливості дитячої танцювальної творчості (Р. Акбарова, С. Акішев, Є. Голікова, О. Горшкова, Р. Плавник); поліхудожній підхід до застосування дітьми танцювальної культури на основі створення синкретичної атмосфери мистецтва (Т. Морозова, Ю. Ушакова, Б. Юсов та інші).

Танцювальне мистецтво завжди займало в житті людини важливе місце. Вже в наскальних малюнках, створених кілька тисяч років тому, зустрічають-